

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/51/2023
Identifikačné číslo spisu:	8121206957
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8121206957.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ R. B., narodenej X. U. XXXX, V., O. L. XX, 2/ L. P., narodeného XX. L. XXXX, B. O. X. XXX, obaja zastúpení advokátom JUDr. Jánom Klímekom, Prešov, Sládkovičova 8, 3/ Slovenskej republiky, za ktorú konajú LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Námestie SNP 8, IČO: 36 038 351, proti žalovanému Lesoochranárske zoskupenie Vlk, občianske združenie, Tulčík 26, IČO: 31 303 862, zastúpenému advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Košice, Štúrova 20, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C/67/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 6. decembra 2022 sp. zn. 3Co/37/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 6. decembra 2022 sp. zn. 3Co/37/2022 zrušuje a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 21. decembra 2021, č. k. 16C/67/2021-732 v spojení s doplnčiacim rozsudkom zo 17. marca 2022, č. k. 16C/67/2021-764 určil, že I. do dedičstva po nebohej U. P., rod. P., nar. X. I. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, zomrelej XX. Y. XXXX, naposledy bytom B. O. X. Č.. XXX, patria nehnuteľnosti v kat. úz. D., a to novovytvorené parcely registra C KN: parcela č. XXXX/X - lesný pozemok o výmere 4374 m2, parcela č. XXXX/X - lesný pozemok o výmere 704 m2, parcela č. XXXX/X - lesný pozemok o výmere 1310 m2 určenými Geometrickým plánom vyhotoviteľom GEOKART Prešov č. 106/2005, overeného Správou katastra Sabinov 6. septembra 2005 pod číslom 334/05, vzniknutých odčlenením z parciel registra C KN č. XXXX/X - lesný pozemok a z parcely C KN XXXX/X - lesný pozemok, zapísaných na LV č. XXX, kat. úz. D., ktoré parcely vznikli z časti pôvodných pozemno-knižných parciel m. p. č. XXX a XXX kat. úz. D. a to v podiele 1/2 k celku, II. určil, že žalobca 3/ Slovenská republika v zastúpení LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom Námestie SNP č. 8, 975 66 Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, zapísaný: Obchodný register Okresného súdu Banská Bystrica, Oddiel: Pš, Vložka číslo: 155/S je podielovým spoluvlastníkom v podiele 1/2 k nehnuteľným veciam v k. ú.: D., a to k novovytvoreným parcelám registra „C“ KN, t. j. k parcele „C“ KN č. XXXX/X - lesný pozemok o výmere 4374 m2, k parcele „C“ KN č. XXXX/X - lesný pozemok o výmere 704 m2, a k

parcele „C“ KN č. XXXX/X - lesný pozemok o výmere 1310 m² určenými Geometrickým plánom vyhotoveným GEOKART Prešov pod č. 106/2005, overeného Správou katastra Sabinov 6. septembra 2005 pod číslom 334/05, vzniknutých oddelením z parcely „C“ KN č. XXXX/X - lesný pozemok a z parcely „C“ KN č. XXXX/X - lesný pozemok, zapísaných na LV č. XXX, k. ú.: D., pričom tieto parcely vznikli z časti pôvodných pozemnoknižných parciel mpč. XXX a XXX, PK č. XXX, k. ú. D. a III. žalobcom priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania každý v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Doplniacim rozsudkom doplnil rozsudok tak, že v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vykonaným dokazovaním zistil, že právna predchodkyňa žalobcov 1/ a 2/ nadobudla spoluvlastnícky podiel 1/2 k sporným pozemkom, na základe rozhodnutia Pozemkového úradu Prešov z 13. septembra 1993, č. j. 82/92-Buj./105, pričom išlo o majetok, ktorý bol právnym predchodcom žalobcov 1/ a 2/ v roku 1947 konfiškovaný. V konaní bol ako dôkaz predložený výpis z pozemkovej knihy a to z pozemnoknižnej vložky č. 220, kat. úz. D., kde bola zapísaná pôvodná parcela XXX - les Javorina a parcela č. XXX - les Tkáčuv Jarek a na tejto pozemnoknižnej vložke je v časti B uvedený zápis pod B7a, b U. P. 1/4, E. P. 1/4, titulom dedenia v roku 1925. Následne boli tieto osoby vymazané z pozemnoknižnej vložky č. 220 (č. d. XXXX/XX, č. d. XXXX/XX) a ich nástupcom sa stal štát, keďže pozemky boli konfiškované podľa nariadenia č. 104/1945 v znení nariadenia č. 64/1946 pre Československý štát a boli zapísané do novej pozemnoknižnej zápisnice č. 435, k. ú. D., teda ako výlučný vlastník pod B1 bol zapísaný Československý štát - Štátne lesy v celosti aj k parcele č. XXX - lúka Javorina a XXX - les Tkáčuv Jarek. Podiely z uvedených nehnuteľností (1/2), ktoré boli konfiškované, boli v rámci reštitúcie vydané matke žalobcov 1/ a 2/ U. P., rod. P., a to rozhodnutím Pozemkového úradu Prešov z 13. septembra 1993 č. j. 82/92-Buj./105, medzi ktorými boli aj parcely č. XXX a XXX. Následne v reštitúcií vydané nehnuteľnosti v kat. úz. D. boli zapísané na LV č. XXX, kat. úz. D., ako parcela registra „E“ č. XXX s výmerou 9 488 m² a parcela registra „E“ č. XXX o výmere 334 535 m² v prospech U. P., rod. P. v podiele 1/2, a zvyšný podiel 1/2 zostal vo vlastníctve Československého štátu. Matka žalobcov 27. decembra 2002 zomrela a v rámci dedičského konania po nej jej majetok dedili žalobcovia 1/ a 2/ ako zákonní dedičia, a to každý po 1/4 k podielu poručiťky. Rozhodnutie o dedičstve bolo vydané 3. septembra 2003 s tým, že nehnuteľnosti v kat. úz. D. (parcely č. XXX a č. XXX) boli zapísané na LV č. XXX ako parcela registra „E“, ale už s upravenou výmerou, a to parcela č. XXX- trvalé trávnaté porasty o výmere 8.185 m², č. XXX- lesné pozemky o výmere 319 825 m², čo oproti pôvodnej výmere u parcely č. XXX bol rozdiel 1 303 m² a u parcely č. XXX bol rozdiel 14 710 m². V súčasnosti sú parcely č. XXX a XXX evidované s týmito výmerami na LV č. XXX ako parcely registra „E“, parcela č. XXX - trvalé trávnaté porasty o výmere 8 185 m², XXX - lesné pozemky o výmere 319 825 m² a podiel žalobcov 1/ a 2/ predstavuje 1/4 a podiel žalobcu 3/ predstavuje 1/2. Ďalej zistil, že žalovaný z pozemkov, ktoré boli vydané v rámci reštitúcie ich matke na základe osvedčenia pojatého do notárskej zápisnice č. N 592/2001, Nz 586/2001 zo 17. októbra 2001 si dal osvedčiť vlastnícke právo k novovytvoreným pozemkom parcelám č. XXXX/X a XXXX/X na základe geometrického plánu vyhotoveného GES Stanislav Nemčík pod číslom 75/99. Na základe týchto listín sú pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania evidované na LV č. XXX, kat. úz. D. v prospech žalovaného. Z geometrického plánu overeného 6. septembra 2005 Správou katastra Sabinov č. 333/05, vyhotoveného Ing. Františkom Hanikom súd zistil, že žalovaný zabral z pozemkov plochu, ktorá teraz zodpovedá novovytvoreným parcelám č. 1006/6 - lesný pozemok o výmere 1 310 m², XXXX/X - lesný pozemok o výmere 704 m² a XXXX/X - lesný pozemok o výmere 4 374 m² (ďalej len „sporné pozemky“). Súd prvej inštancie skúmal, či žalovaný sa mohol stať vlastníkom sporných nehnuteľností titulom vydržania v zmysle § 134 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka a z notárskej zápisnice osvedčenia N 592/2001, Nz 586/2001 zo 17. októbra 2001 zistil, že notár osvedčil, že vyhlásenie účastníkov v zmysle § 134 OZ, ako aj predložené listiny preukazujú a splňajú podmienky vzniku práva na zápis nehnuteľností v prospech žalovaného vydržaním ku dňu vydania osvedčenia. Z uvedeného osvedčenia podľa názoru súdu prvej inštancie vyplývalo, že za predpokladu nepretržitého plynutia desaťročnej vydržacej doby v zmysle ust. § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka by žalovaný musel byť držiteľom sporných nehnuteľností už od 17. októbra 1991, avšak žalovaný ako subjekt práva vznikol až 22. júna 1993, o čom svedčí výpis z evidencie občianskych združení Ministerstva vnútra SR. Pokiaľ žalovaný svoje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam odvodzoval z kúpnej zmluvy uzatvorenej 16. septembra 1997 medzi predávajúcim R. M. a žalovaným ako kupujúcim, z uvedenej kúpnej zmluvy vyplývalo, že žalovaný na

základe tejto zmluvy nemohol nadobudnúť vlastníctvo k sporným pozemkom, nakoľko touto zmluvou nadobudol iba spoluvlastnícky podiel (1/4) z pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. XXX/X a nie z parciel XXX a XXX, zapísaných v PKZ č. 220. Navyiac dodal, že ak by sa doba oprávnenej držby odvodzovala z kúpnej zmluvy uzavretej 16. septembra 1997, doba vydržania by uplynula až 16. septembra 2007. Ďalej uviedol, že plocha, ktorú si dal žalovaný osvedčiť v roku 2001, bola definovaná geometrickým plánom vyhotoveným GES Stanislavom Nemčíkom č. 75/99, ktorý nerešpektoval pôvodné hranice pozemnoknižných parciel, ku ktorým sa viazali aj zápisy vlastníkov, resp. spoluvlastníkov k tejto lokalite a zmenu hraníc neriešil s ostatnými vlastníkami susediacich nehnuteľností. K námietke žalovaného, že sporné pozemky neboli vytvorené z pozemnoknižných parciel č. XXX a XXX, ale z pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. XXX/X, zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. D., súd prvej inštancie uviedol, že znalecký posudok znalca C.. L. V. jednoznačne potvrdil, že sporné pozemky neboli vytvorené z pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. XXX/X, zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. D. a deklaroval nesprávnosť geometrického plánu vyhotoveného geodetom Stanislavom Nemčíkom pod č. 75/99, ktorý tvoril podklad pre vydanie osvedčenia o vydržaní žalovanému. Zo znaleckého posudku C.. L. V. vyplynulo, že do parciel registra „C“ č. XXXX/X a XXXX/X, zapísaných na LV č. XXX, kat. úz. D. bola nesprávne zabratá časť pôvodných parciel registra „E“ parciel XXX, XXX, XXX/b a XXX, pričom parcely registra „E“ č. XXX a XXX sú zapísané na LV č. XXX, kat. úz. D. v prospech právnej predchodkyne žalobcov 1/ a 2/ v podiele 1/2 k celku a v prospech žalobcu 3/ v podiele 1/2 k celku. Znalec zhodnotil, že k uvedenej nesprávnosti došlo v dôsledku pochybenia geodetom Stanislavom Nemčíkom, ktorý zhotoveným geometrickým plánom č. 75/99 nerešpektoval obvod parciel v súbore registra „C“ a geometrický plán bol vyhotovený v rozpore s vykonávacími predpismi, ktorý nesprávne lokalizoval obvod parcely registra „E“ KN č. XXX/X, kat. úz. D.. K námietke žalovaného, že vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 2/2004 z 20. februára 2004 sa vyhlásila súkromná a prírodná rezervácia „Vlčia“ na pozemkoch žalovaného a v tejto sú zahrnuté aj sporné pozemky, súd prvej inštancie uviedol, že nemôže byť na ťarchu žalobcom zriadenie takejto súkromnej prírodnej rezervácie, pretože v extrémnom prípade by zriadenie akejkoľvek súkromnej prírodnej rezervácie úplne diskvalifikovalo vlastníkov pozemkov, na ktorých by bola rezervácia zriadená v akejkoľvek forme výkonu vlastníckeho práva. O trovách konania rozhodol podľa § 251 a § 255 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 6. decembra 2022 sp. zn. 3Co/37/2022 rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom potvrdil a žalobcom priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania, každému v rozsahu 100 %. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že bolo povinnosťou žalovaného preukázať, že existujú zákonom stanovené podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva, t. j. oprávnená (dobromyseľná) držba trvajúca po dobu stanovenú a spôsobilý predmet vydržania, avšak žalovaný zákonom stanovené podmienky pre vydržanie nepreukázal. Uviedol, že znaleckým posudkom znalca C.. L. V. bolo vyvrátené tvrdenie žalovaného, že sporný pozemok bol vytvorený z pôvodnej parcely registra „E“ č. XXX/X zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. D. a znalecký posudok jednoznačne deklaroval nesprávnosť geometrického plánu č. 75/99 zhotovené GES Stanislav Nemčík, ktorý tvoril podklad pre vydanie osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva spísaného notárom JUDr. Jánom Marušinom, N 592/2001, Nz 586/2001. Ďalej uviedol, že žalovaný preukazujúc geometrický plán č. 75/99, ako aj osvedčenie, tvrdil, že sporné pozemky mali vzniknúť z pôvodnej parcely registra „E“ č. XXX/X, zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. D., ktoré tvrdenie žalovaného sa v konaní nepreukázalo. Odvolací súd bol názoru, že za okolnosť, ktorá svedčí o poctivosti nadobudnutia vlastníctva sporných nehnuteľností právnej predchodkyne žalobcov 1/ a 2/ treba považovať rozhodnutie príslušného pozemkového úradu, ktoré vydal príslušný a kompetentný úrad, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný posúdiť, či právna predchodkyňa žalobcov spĺňa zákonné predpoklady na vydanie sporných nehnuteľností. Vo vzťahu k notárskej zápisnici, ktorá mala byť titulom pre vstup žalovaného do držby uviedol, že táto listina osvedčovala iba pravdivosť toho, že ju spísal notár JUDr. Ján Marušin a že štatutárny zástupca Lesoochranského zoskupenia VLK, C.. L. G. urobil pred notárom vyhlásenie o nadobudnutí vlastníctva vydržaním, ale neosvedčovala existenciu podmienok vydržania, najmä podmienku oprávnenej držby (len vyhlásenie o týchto podmienkach). K námietke žalovaného, ktorý odvodzoval svoje vlastnícke právo z kúpnej zmluvy zo 16. septembra 1997 uviedol, že touto kúpnu zmluvou žalovaný nadobudol

iba spoluvlastnícky podiel v 1/4 z pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. XXX/X, kat. úz. D., ale nenadobudol touto kúpnu zmluvou vlastníctvo aj k pozemkom, ktoré vznikli z časti pôvodných pozemnoknižných parciel mpč. XXX a XXX, kat. úz. D.M. a žalovaný teda nepredložil žiaden dôkaz o tom, že by do držby vstúpil oprávnené a že by jeho držba k sporným nehnuteľnostiam bola dobromyseľná. Súhlasil so súdom prvej inštancie že žalovaný nesplnil podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním k sporným nehnuteľnostiam v zmysle § 134 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka. K napádanému vstupu žalobcu 3/ do konania odvolací súd uviedol, že návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania môže podať iba žalobca a žalobcovia 1/ a 2/ navrhli, aby bol do konania pripustený vstup ďalšieho účastníka na strane žalobcov, a to Lesy Slovenskej republiky, š. p., so sídlom Námestie SNP č. 8, Banská Bystrica, ktorý podaním z 9. augusta 2001 navrhol, aby súd v zmysle § 92 ods. 1 OSP vydal uznesenie, ktorým pripustí vstup do konania Slovenskej republiky, v zastúpení Lesy Slovenskej republiky, š. p. a súd prvej inštancie uznesením z 23. januára 2012 č. k. 8C/162/2011 - 60, ktoré nadobudlo právoplatnosť 8. marca 2012 pripustil, aby do konania na strane žalobcov vstúpil žalobca 3/. Uzavrel, že žalovaný v konaní na zmenu rozsahu okruhu účastníkov konania nemohol mať žiaden vplyv a uznesenie o pripustení vstupu žalobcu 3/ do konania je právoplatné. K odvolacej námietke žalovaného, že vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 2/2004 z 20. 02. 2004 sa vyhlásila súkromná a prírodná rezervácia „Vlčia“ na pozemkoch Lesoochranárskeho združenia VLK, pričom v tejto súkromnej prírodnej rezervácii sú zahrnuté aj sporné pozemky, odvolací súd poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bode 86, pričom s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku sa stotožnil s tým, že právny výklad žalovaného, týkajúci sa súkromnej prírodnej rezervácie považoval za ústavne nekomfortný s tým, že ak na základe noriem vyššej právnej sily si žalobcovia ako vlastníci uplatnili na súde svoje práva, tak spravodlivosti a ich právu na súdnu ochranu a určenie vlastníctva nemôže brániť norma nižšej právnej sily, ktorá v určitom čase vychádzala a deklarovala určitý stav katastra, ktorý stav vychádzal z vtedy známeho stavu veci, čo jednoznačne vyplýva aj z § 1 ods. 2 predmetnej vyhlášky zo spojenia „so stavom k 19. 10. 2002“ a skutočnosť, že bola vyhlásená súkromná prírodná rezervácia neznamena, že tento stav je nemenný a nemôže v budúcnosti na základe určitých právnych skutočností (napr. súdneho rozhodnutia) a iných právnych inštitútov dôjsť k zmene alebo k zrušeniu rezervácie obdobným spôsobom ako bola vyhlásená. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ vo svojej žalobe navrhli pripustenie vstupu ďalšieho účastníka na strane žalobcov, ktorého označili jednoznačne takto: „LESY Slovenskej republiky, š. p., so sídlom Námestie SNP č. 8, Banská Bystrica“ a tento svoj návrh zopakovali aj v podaní doručenom súdu 30. augusta 2011, kde výslovne uviedli „takže LESY SR, š. p. má byť účastníkom konania“. Napriek uvedenému súd prvej inštancie uznesením z 23. januára 2012 pripustil do konania na strane žalobcov „Slovenská republika v zastúpení LESY Slovenskej republiky, štátny podnik“ a je teda zrejmé, že súd pripustil do konania na strane žalobcov účastníka, ktorého však žalobcovia ani iný účastník konania nenavrhovali. Bol názoru, že na tejto skutočnosti nič nemenia ani podania predložené súdu 12. augusta 2011 a 13. októbra 2011 právnickou osobou LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Odštepny závod Prešov, v ktorých táto organizačná zložka štátneho podniku uviedla, že súhlasí so vstupom Slovenskej republiky na strane navrhovateľov. Poukázal na § 90 ods. 1 O. s. p. v znení platnom v čase vydania uznesenia z 23. januára 2012 s tým, že navrhovať vstup ďalšieho účastníka do konania môže len účastník konania, teda právnická či fyzická osoba, ktorá už účastníkom konania je a ten kto má vstúpiť do konania na strane navrhovateľa musí s takýmto vstupom vyjadriť súhlas, avšak nie je oprávnený odporučiť alebo navrhnúť súdu, aby pripustil vstup do konania iného subjektu, ako to navrhuje účastník konania a súd nebol oprávnený identifikovať, kto vlastne má na strane žalobcov do konania vstúpiť, ale mohol len rozhodnúť o návrhu žalobcov. Poznamenal, že napriek tomu, že uvedené námietky uplatnil viackrát, súd prvej inštancie nevenoval tejto argumentácii žiadnu pozornosť a odvolací súd vo vzťahu k tomuto odvolaciemu dôvodu uviedol, že uznesenie z 23. januára 2012, ktorým súd pripustil, aby na strane žalobcov vstúpila do konania ako žalobkyňa 3/ Slovenská republika, je právoplatné a odvolacia námietka žalovaného je nedôvodná. Mal za nepochybné, že odvolací súd sa touto odvolacou námietkou nezaoberal. Poukázal na § 365 ods. 2 CSP s tým, že rozhodnutie o pripustení vstupu Slovenskej

republiky do konania ako žalobkyne 3/, malo priamy vplyv na rozhodnutie súdu vo veci samej, keďže do vlastníctva tejto „žalobkyne“, boli určené nehnuteľnosti, vlastnícke právo ku ktorým podľa zápisu v katastri nehnuteľností svedčí v prospech žalovaného. Namietal, že odvolací súd tým, že sa nevysporiadal nijakým spôsobom s jeho odvolacími námietkami, smerujúcimi proti uzneseniu okresného súdu z 23. januára 2012, znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Druhým z rozhodnutí, vo vzťahu ku ktorým žalovaný uplatnil odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 2 CSP (v spojení s ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP), bolo uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 8C/162/2011 z 23. októbra 2018 a namietal, že znalec bol vylúčený z vykonania znaleckého úkonu pre jeho pomer k veci. Bol názoru, že súdy nižších inštancií zohľadnili dôkazy získané v rozpore so zákonom, keď týmto dôkazom bol znalecký posudok C.. L. V. č. 7/2018, ktorý bol podaný znalcom, u ktorého boli dané zákonné dôvody na vylúčenie z vykonávania znaleckej činnosti v predmetnej veci. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 písm. a) CSP uviedol, že napriek tomu, že odvolací súd na námietku, vzťahujúcu sa k pripusteniu vstupu do konania Slovenskej republiky prakticky nereagoval, dôsledkom jeho potvrdzujúceho rozsudku je stav, keď odobril skutočnosť, že okresný súd svojim uznesením sp. zn. 8C/162/2011 z 23. januára 2012 pripustil do konania vstup Slovenskej republiky napriek tomu, že žalobcovia vstup Slovenskej republiky nenavrhovali. Za správne právne posúdenie predmetnej právnej otázky považoval záver, že ak žalobca navrhne, postupom podľa § 92 ods. 1 O. s. p., aby do konania vstúpil konkrétny účastník, súd nemôže pripustiť vstup do konania iného subjektu, aj keď je súd toho názoru, že žalobca by mal v skutočnosti navrhnúť vstup do konania iného subjektu. V tejto súvislosti poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/32/2010, sp. zn. 2Cdo/87/98, 3Cdo/309/2008 a 3Cdo/193/2009. Za nesprávne riešenie otázky odvolacím súdom považoval otázku „pomer k veci“ a uviedol, že odvolací súd nesprávne posúdil právnu otázku, ktorou je „pomer znalca k veci“ tak, že „pomerom k veci“ je len skutočnosť, či znalec je vlastníkom pozemkov, ktoré sú predmetom sporu a skutočnosť, že sa znalec v minulosti oboznamoval s predmetom konania a vyjadroval na túto vec, ktorá bola predmetom znaleckého dokazovania, svoj odborný názor (list Krajského úradu v Prešove zo dňa 13. novembra 2002, vypracovaný znalcom), podľa názoru odvolacieho súdu nie je pomerom znalca k veci. Bol názoru, že správnym právnym posúdením otázky „pomery k veci“ je také posúdenie, ktoré pod „pomer k veci“ nezahŕňa len osobný vlastnícky, či obdobný vzťah znalca k predmetu sporu, ale aj oboznamovanie sa znalca s predmetom sporu pred tým, než je ustanovený na podanie znaleckého posudku v súdnom spore súdom, ako aj vyslovovanie svojho odborného názoru na vec, ktorá je predmetom sporu, a ktorá je predmetom znaleckého dokazovania, pred jeho ustanovením za znalca. Mal za to, že niet dôvodu uplatňovať rozdielne kritériá pre vylúčenie sudcu a pre vylúčenie znalca a poukázal na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Asn/17/2020 z 24. novembra 2021. Bol názoru, že notárska zápisnica o osvedčení vydržania, spísaná podľa § 63 zákona č. 323/1992 Zb. v znení účinnom do 30. apríla 2021, je verejnou listinou podľa § 205 CSP, vo vzťahu k obsahu ktorej platí vyvráťiteľná domnienka, že osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené a prenáša dôkazné bremeno, vo vzťahu ku skutočnostiam, uvedeným v takomto osvedčení, na tú stranu sporu, ktorá skutočnosti, uvedené v notárskej zápisnici o osvedčení vydržania, popiera. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/24/2008 a uznesenia sp. zn. 2Cdo/11/2007 a sp. zn. 1Cdo/185/2017. Za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená považoval otázku, že rozhodnutie súdu v civilnom sporovom konaní, ktoré sa svojim obsahom, či dôsledkami, dostáva do rozporu s obsahom všeobecne záväzného právneho predpisu, je nezákonné. Mal za to, že slovenský právny poriadok má mechanizmy na zabezpečenie súladu všeobecne záväzných právnych predpisov s právnymi predpismi vyššej právnej sily a rozhodne popieral, že by v prípade vyhlášky, ktorou bola vyhlásená súkromná prírodná rezervácia Vlčia išlo o právny predpis, ktorý je v rozpore s právnym predpisom vyššej právnej sily. V prípade ak by to tak aj bolo, vyslovil záver, že nemožno tento nesúlad odstrániť rozhodnutím všeobecného súdu v civilnom spore. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za vecne správne a odvolací súd sa vysporiadal s námietkami žalovaného, ktoré uviedol vo svojom odvolaní. Navrhli podané dovolanie odmietnuť, eventuálne zamietnuť.

5. Najvyšší soud Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolať a vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolačný dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolačný súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolaateľ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a s tým spojenú jeho nepreskúmateľnosť, resp. arbitrárnosť.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý

proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie musí byť zároveň dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v opravnom konaní. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

14. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

15. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, z hľadiska vyššie definovaných požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia a s tým súvisiace právo na spravodlivý proces, nemôže v kontexte celého súdneho konania obstáť.

16. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia navrhli pripustenie vstupu ďalšieho účastníka na strane žalobcov, ktorého označili: „LESY Slovenskej republiky, š. p., so sídlom Námestie SNP č. 8, Banská Bystrica“ a tento svoj návrh zopakovali aj v podaní doručenom súdu 30. augusta 2011, kde uviedli „LESY SR, š. p. má byť účastníkom konania“. Súd prvej inštancie uznesením z 23. januára 2012 č. k. 8C/162/2011 - 60, ktoré nadobudlo právoplatnosť 8. marca 2012 pripustil, aby do konania na strane žalobcov vstúpil žalobca 3/, ktorý bol v predmetnom uznesení označený ako Slovenská republika, v zastúpení Lesy Slovenskej republiky, š. p.. Žalovaný tento postup súdu prvej inštancie napadol v podanom odvolaní podľa § 365 písm. a) CSP.

17. Žalovaný svoje výhrady s týmto postupom súdu prvej inštancie v podanom odvolaní upriamil na skutočnosť, že súd prvej inštancie bol viazaný návrhom na vstup ďalšieho účastníka na strane žalobcov tak, ako to navrhli žalobcovia s tým, že navrhovať vstup ďalšieho účastníka do konania môže len účastník konania, teda právnická či fyzická osoba, ktorá už účastníkom konania je a ten kto má vstúpiť do konania na strane navrhovateľa musí s takýmto vstupom vyjadriť súhlas, avšak nie je oprávnený odporučiť alebo navrhnúť súdu, aby pripustil vstup do konania iného subjektu, ako to navrhuje účastník konania. Namietali, že súd prvej inštancie nebol oprávnený identifikovať, kto vlastne má na strane žalobcov do konania vstúpiť, a nemohol svojvoľne tento návrh modifikovať či upravovať. Odvolací súd

v tejto súvislosti v ods. 36. odôvodnenia stroho uviedol, že „žalovaný v konaní na zmenu rozsahu okruhu účastníkov konania nemohol mať žiaden vplyv a uznesenie o pripustení vstupu žalobcu 3/ do konania je právoplatné“.

18. Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

19. Zákonným dôvodom pre zrušenie rozhodnutia je existencia vady konania, ktorá sa prejavila v takom nesprávnom procesnom postupe, ktorým súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces sa môže prejavíť v ktoromkoľvek štádiu konania na súde prvej inštancie, avšak nie každé porušenie musí viesť k zrušeniu odvolaním napadnutého rozhodnutia. Je preto úlohou odvolacieho súdu posúdiť závažnosť každého porušenia, pritom môže dospieť k riešeniu, že niektoré menej závažné pochybenie môže napraviť svojim postupom. Dôvodom na zrušenie rozhodnutia je preto taký zásah do práva na spravodlivý proces, ktorý vzhľadom na jeho povahu alebo intenzitu nie je možné v odvolacom konaní napraviť. Pokiaľ možno vady vztiahnuť na skoršie právoplatné uznesenie, ktoré súd v tomto konaní vydal a vada tohto uznesenia, resp. vada konania, ktorá vydaniu uznesenia predchádzala, mala vplyv aj na napádané meritórne rozhodnutie, možno odvolanie odôvodniť aj týmito skutočnosťami.

20. V nadväznosti na vyššie uvedené východiská dovolací súd vyhodnotil ako dôvodnú tú časť argumentácie žalovaného, podľa ktorej odvolací súd dostatočne nezdôvodnil, na základe čoho dospel k záveru, že žalovaný v konaní na zmenu rozsahu okruhu účastníkov konania nemohol mať žiaden vplyv a uznesenie o pripustení vstupu žalobcu 3/ do konania je právoplatné. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaný vo svojich vyjadreniach či prednesoch v priebehu základného konania opakovane postup súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o pripustení vstupu žalobcu 3/ namietal.

21. Pokiaľ odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní nepostupoval podľa § 365 ods. 2 CSP, ale túto odvoláciu námietku považoval za nedôvodnú s odkazom, že predmetné uznesenie je právoplatné, tak možno spoľahlivo uzavrieť, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nie je logicky a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnený. Dovolateľ súčasne nedostal dostatočnú odpoveď na (pre neho) významný odvolací argument, spočívajúci v poukaze na nesprávny postup súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o vstupe ďalšieho účastníka konania na strane žalobcov. Dovolací súd navyše zdôrazňuje, že sa odvolací súd touto odvolacou námietkou zaoberať mal (i keď napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť) najmä za situácie, ak súd prvej inštancie rozhodol, že žalobca 3/ je podielovým spoluvlastníkom v podiele 1/2 nehnuteľností, ktoré boli do začatia súdneho konania vo vlastníctve žalovaného. Je teda nepochybné, že napadnuté uznesenie malo vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami odvolateľa v (dokonca aj skrátenom, pričom v posudzovanom prípade o taký prípad nešlo - pozn. dovolacieho súdu) odôvodnení odvolacieho súdu je takým nedostatkom rozhodnutia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 314/2018, ZNaU 47/2018).

22. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces [čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP], pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

23. Po relevantnom vyhodnotení právne významných otázok ohľadom dodržania povinnosti riadne odôvodniť rozhodnutie (ktoré má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese) dovolací súd uzatvára, že uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu majú v danom prípade za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené súdu v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie

rozsudku. Z tohto dôvodu je dovolanie žalovaného procesne prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a dovolateľ v ňom dôvodne namieta ním uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože mu týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25. Ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/69/2021, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska ďalších vyslovených námietok a opodstatnenosti argumentácie v spojitosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

26. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.